

TUINIEREN

België – Belgique
P.B. 9500 GERAARDSBERGEN
B.C. 10117

Rekeningnr BNP Fortis:
BE29 0010 4554 0364

Maand: mei 2017
Postkantoor GERAARDSBERGEN I
P 508040

KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ WERK DER VOLKSTUINEN vzw GERAARDSBERGEN

Voorzitter: André Depelseneer
Tel.: 054411906

Verantwoordelijke uitgever:

Eddy Praet
Watermolenstraat 115
9500 GERAARDSBERGEN
tel: 054415950

volkstuinten.gbergen@gmail.com
www.volkstuinengeraardsbergen.be

MAANDBLAD (verschijnt niet in augustus)

Plantenruildag op het volkstuinpark Sportkring

Op **zondag 18 juni 2017 vanaf 10h tot 16h** bent u van harte welkom op onze derde opentuin op het volkstuinpark Sportkring.

- Er zal opnieuw een mooi aanbod zijn van met zorg (en liefde) gekweekte plantjes: bloemen, kruiden (dille, bieslook, peterselie, basilicum, ...) en heel wat plantklare groenten (diverse soorten kolen en sla, suikerbrood, andijvie, snijbiet, rode biet, selder, pompoen, ...).
- pH-meting op de meegebrachte grondstalen. Zo neem je een goed grondstaal: neem voldoende (minstens 10) boorstalen van uw tuin of gazon, een 15-tal cm diep. Hiervoor kan je bv. een bollenplanter gebruiken. Doe deze hoeveelheid grond in een emmer en meng goed dooreen. Breng hiervan een 0,5 kg mee.
- Geïnteresseerden kunnen ook een kijkje nemen op de site.
- En ook een hapje en een drankje zullen wellicht niet ontbreken.

We verwachten jullie massaal. Men zegge het voort!

CLUBREIS naar Hoog-Normandie: laatste onderrichtingen

- Gelieve rekening te houden met de reisperiode, waarvoor u ingeschreven bent. In geval van twijfel kan u bellen naar 054/422088, na 1 juni AUB.
  - Periode 1: van vrijdag 30 juni tot en met zondag 3 juli 2017
  - Periode 2: van vrijdag 7 juli tot en met zondag 9 juli 2017
- Gelieve rond 7h op de vertrekdag aanwezig te zijn op de parking van de kerk St.Macarius (De Reep - Nederboelare), zodat we stipt om 7h15 met de bus kunnen vertrekken.
- Gelieve bij voorkeur het programma dat in het clubblad van maart als bijlage was opgenomen mee te brengen.
- En denk eraan om een regenscherm én gemakkelijke wandelschoenen NIET te vergeten.

Tot dan!

Vriendelijke groetjes van André en Yolande.

Sint-Jozefsinstituut " 't Karmelieten "

Karmelietenstraat 57
9500 Geraardsbergen

tel: 054/41 07 10 – 054/412 412

BuBaO De Mozaïek

Boelarestraat 3
9500 Geraardsbergen
tel: 054/41 83 50

De honingbij (Arnout Deurinck)

Als VZW is onze vereniging verplicht om jaarlijks een statutaire vergadering te houden. Gewoontegetrouw doen we dit voorafgaand aan de voordacht van april. Na het welkomstwoord van onze voorzitter, blikte onze secretaris Roland Engels in zijn gedetailleerd jaarverslag terug op het voorbije werkjaar (1 april 2016 – 31 maart 2017). De voorzitter sloot de statutaire vergadering af met een kort overzicht van de financiële toestand van onze vereniging.

We stellen met genoeg vast dat ons ledenaantal, jaar na jaar, nagenoeg constant blijft. Ledenverlies, om welke reden dan ook, wordt dus vrijwel altijd goed gemaakt door de komst van nieuwe leden. Het bestuur dankt u voor het vertrouwen dat u stelt in onze vereniging. We hopen u ook in de toekomst telkens weer te mogen verwelkomen op één van onze volgende activiteiten.

De bestuiver bij uitstek

Na de statutaire vergadering bracht imker Arnout Deurinck zijn verhaal over de honingbij, waarvoor hij ver in de tijd terugging. Uit teruggevonden fossielen heeft men kunnen opmaken dat er al miljoenen jaren geleden honingbijen waren, ontstaan uit oerbijen. Duizenden jaren geleden wisten de Egyptenaren het belang van honing al te waarderen en op schilderijen uit de 14^e eeuw treft men al de traditionele strooien bijenkorven aan. Ook nu wordt de honingbij nog steeds gewaardeerd door de mens o.m. vanwege zijn belangrijke rol als bestuiver. De honingbij is niet de enige bestuiver, maar vanwege het wereldwijde voorkomen en de grote aantallen is hij wel een van de belangrijkste bestuivers van bloeiende planten. Om dit te onderstrepen een concreet voorbeeld: de fruitoogst was in het jaar 2012 heel beperkt. De reden? April was een rotmaand, koud en nat en weinig of geen beweging bij de bijen. Normaal gezien heb je steeds, naast bestuiving door de bijen, ook nog de wind die een handje meehelpt om het stuifmeel op de juiste plaats te brengen. Maar windbestuiving werkt niet als er iedere dag bakken water uit de hemel vallen, met als gevolg een daling van 40% van de fruitoogst. Een bijzondere troef daarbij: een bij is bloemvast, d.w.z. wanneer hij bv. op een appelbloesem start dan blijft hij daar op vliegen (gaat het rijtje af). Eén bij kan tot 3.000 bloempjes per dag bezoeken, zijn actieradius is 3 km. 6 miljoen bloemen levert een 0,5 kg honing: daarvoor leggen onze gevleugelde vriendjes ongeveer 40.000 km af (de omtrek van de aarde!). Gelukkig maar dat 'vele vleugeltjes' het werk lichter maken.

Producent van heel wat lekkers, maar bedreigd ...

Naast zijn functie als bestuiver zorgt de honingbij voor natuurproducten zoals honing, bijenwas, koninginnebrij en propolis. Hiertoe wordt de honingbij door mensen op grote schaal in kunstmatige bijenkorven gehuisvest. De honingbij wordt echter ook bedreigd door de mens: populaties nemen wereldwijd af en ook de vitaliteit van de overlevende bijenvolken laat te wensen over. De oorzaak ligt bij het samenvallen van een aantal factoren zoals o.a. ziekteverwekkers (denk aan de Varroamijt), achteruitgang van de biotopen, monocultuur in de landbouw, bestrijdingsmiddelen, minder nestgelegenheid, ... Recent hebben ze er nog een nieuwe belager bij gekregen: de Aziatische hoornaar. In november 2016 werd in ons land een eerste nest aangetroffen en vernietigd in Guignies (Brunehaut), in de provincie Henegouwen, op zowat 40 kilometer van de plaats in Oudenaarde waar vorige week een werkster in een bijenkast werd aangetroffen. De (voor de mens ongevaarlijke) soort vormt niet alleen een nieuwe bedreiging voor de imkerij, maar kan ook een probleem worden voor andere inheemse bestuivers, zoals zweefvliegen, solitaire bijen, muggen en andere insecten die aan bestuiving doen. Ze staat daarom op de Europese lijst van te bestrijden exoten. In tegenstelling tot inheemse wespsoorten, vangt de Aziatische hoornaar honingbijen aan de ingang van een kast. 'En als deze kast voldoende verzwakt is, zal de Aziatische hoornaar het niet nalaten om ook in de kast bijen en broed te gaan roven om haar nakomelingen mee te voeden', zegt Dries Laget (Honeybee Valley/UGent). 'Dat gebeurt vooral in het najaar, wanneer de andere voedselbronnen schaars worden.'

Een wesp is geen bij!

Dat zullen we, na de voordracht van Arnout, nu wel niet meer vergeten.

- Bijen zijn forser en hariger van uiterlijk, bruin/geel gestreept, eten nectar, stuifmeel en honing. Ze overwinteren, zijn niet agressief (vallen pas aan wanneer ze zich bedreigd voelen). Ze steken met angel met weerhaken en laten angel (met zuur) achter in de huid, overlijden na de steek.

- Wespen hebben een smalle taille, zijn geel/zwart gestreept, eten nectar, stuifmeel, zoete waren, fruit en andere insecten en kunnen agressief zijn. Ze leven maar één seizoen, steken met een naaldangel (gif is een base) maar laten geen angel achter en overlijden niet na de steek (een wesp kan tot 10x steken).

Het bijenvolk

Het bijenvolk kent verschillende verschijningsvormen, die 'kasten' worden genoemd: op de foto hiernaast, van links naar rechts: de 'werkster', de 'koningin' of 'moer' en de 'dar'. Er is per nest maar 1 koningin. Ze houdt het nest in stand houdt door grote hoeveelheden eitjes te leggen, tot wel 2000 per dag. De werksters zijn net als de koningin vrouwelijk, ze vormen veruit de grootste groep. In de zomer komen de mannelijke bijen (darren) tevoorschijn. Behalve bij de paring (darrenslag op de darverzamelplaats), spelen ze een rol bij de temperatuurregeling in de kolonie. Als er niet genoeg stuifmeel in het bijennest aanwezig is worden ze verwijderd. In een nest is in de winter één koningin en ongeveer 10.000 werkbijen aanwezig, er zijn dan geen darren. In de zomer zijn enkele honderden darren aanwezig en kan het aantal werksters oplopen tot 60.000.

Nectar wordt honing

Bijen zuigen de nectar uit de bloemen en slaan die op in de honingmaag, die in verbinding staat met het spijsverteringskanaal van de bij. De honingbij zuigt zoveel nectar op totdat haar honingmaag vol zit. Hiervoor moet de bij soms wel 150 bloemen bezoeken. Eens de bij terug is in de bijenkast, wordt de nectar van mond tot mond doorgegeven. Daarbij worden enzymen door de bijen toegevoegd. Hierdoor worden de lange suikerketens afgebroken tot beter verteerbare korte suikerketens. De nectar met enzymen wordt opgeslagen in een cel van de honingraat. In deze fase is de nectar nog erg vloeibaar. Het water moet uit de nectar verdampt worden. Dit lossen de bijen op door te gaan wapperen met de vleugels. Dit ventileren zorgt ervoor dat het water verdampt en de nectar veel dikker wordt: hierdoor ontstaat honing. De honing wordt niet direct gebruikt. Daarom wordt de cel afgedekt met een dekseltje van was. Gedroogde honing (minder dan 16% vocht) kan nu lang, zeker drie jaar, bewaard worden.

Bijenvriendelijke planten

Als natuur- of tuinliefhebber kunnen we ons steentje bijdragen door een bijenvriendelijke tuin te creëren. Interessante planten zijn diegene die de bijen (en andere insecten) goede nectar (N) of stuifmeel (P van 'pollen') bezorgen. Vaak zijn de inheemse soorten en sierplanten met enkelvoudige bloemen de meest interessante. Cultivars van planten zijn vaak gekweekt om mooi te zijn, met dubbele en gevulde bloemen, maar produceren geen of weinig stuifmeel en nectar. Door de klimaatverandering hebben onze bijen vooral in augustus en september een acuut tekort aan stuifmeel! Plant dus zeker ook zomerbloeiers met een hoge stuifmeelwaarde (P).

Op volgende internetlink vindt u een waslijst van één- en tweejarigen, vaste planten, bol- en knolgewassen, groenten en kruiden, bomen, ... die allemaal interessant zijn voor bijen:

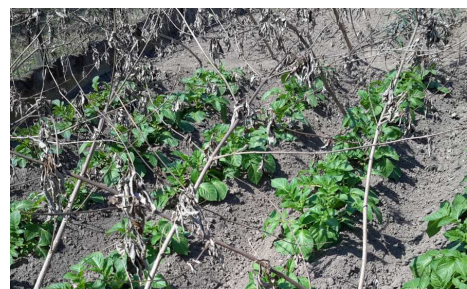
<http://www.plantenkwekerijen.be/bijenvriendelijk.html>

En dit is ook nog een interessante, voor o.m. het "drachtplantenproject" maar ook tal van brochures:

<https://projectloveforbees.wordpress.com/2017/01/09/drachtplanten-project-2017/>

Gevrijwaard dank zij snoeihout

In de nacht van woensdag 19 op donderdag 20 april zakte het kwik tot drie a vier graden onder nul. In Limburg was het de koudste aprilnacht in veertien jaar, met ongetwijfeld heel wat schade aan de fruitteelt tot gevolg. Wat hebben wij, als hobbytuinliefhebbers dan te klagen als onze (vroeg) uitstaande en onbeschermd patatjes op veel plaatsen tot op de grond weg waren. Ok, het was misschien uitzonderlijk maar we weten allemaal dat het gevaar op nachtvorst dan (en zelfs later in mei) nog altijd reëel is.

Niet meer zo vroeg planten in het vervolg? Ik vind van niet, het (tuin)leven is aan de durvers! Wel vind ik het raadzaam om een zeer vroege aanplant te beperken tot een klein perceel met een vroege variëteit. En ervoor te zorgen dat je hiervoor voldoende beschermmateriaal hebt. Bovenstaande foto toont een perceeltje vroege aardappelen (40 struiken) bij mijn ouders dat vrijwel ongeschonden deze koude nacht doorstaan heeft (slechts een vijftal planten waren 'belopen'). Met dank aan de takken van een gesnoeide vlinderstruik. Dit bleek een nog betere oplossing dan afdekken met een vliesdoek, wat ik bij mij thuis gedaan had. Zelf heb ik in het voorjaar ook heel wat geschikt snoeihout, maar het was, of al gebruikt voor mijn uitgeplante erwten, of gehakseld. Volgend jaar ga ik wat achterhouden, je weet maar nooit...

**Marc en Danielle
Van Ongeval-Coesens
Zavelstraat 42
Geraardsbergen**

**054 41 41 41
0497 53 81 27**

Import van Zuid-Afrikaanse wijnen

- **Verkoop rechtstreeks aan particulieren.**
- **Wijnen voor elk budget en verkoop per fles mogelijk.**
- **Tot 10% korting op onze prijzen vermeld op de website!**
- **Afhalen na afspraak of gratis levering in de regio vanaf 12 flessen.**
- **Een prijslijst met het volledig overzicht en de klantprijzen, vraag info: marc@hetwijngoed.be**

Ophef rond Roundup

Recent ontstond er (opnieuw) ophef over Roundup, een product van de firma Monsanto. Roundup is veruit de meest bekende 'totaalverdelger', maar heel wat andere merken bevatten ook de actieve stof 'glyfosaat', waarom het te doen is. Twee jaar geleden zorgde het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek (IARC) met zijn conclusie dat glyfosaat mogelijks kankerverwekkend zou zijn, voor heel wat ophef. Monsanto, de uitvinder van deze stof en veruit de grootste verkoper ervan, ging in het verweer om de conclusie van het IARC te ontkrachten. Recent kwam er, via uitgelekte interne mails van het bedrijf, aan het licht dat Monsanto in zijn tegenaanval het spel allesbehalve deontologisch speelde. Het schreef zélf studies waarin de veiligheid van glyfosaat verdedigd werd en liet die dan als 'coauteurs' ondertekenen door 'ingehuurde' wetenschappers van buiten het bedrijf.

De Europese commissie heeft vorig jaar, bij gebrek aan eensgezindheid onder de lidstaten, de erkenning voor de actieve stof glyfosaat met één jaar verlengd. Eind dit jaar moet er dus weer beslist worden.

Hieronder de huidige stand van zaken op een rijtje (*bron: nieuwsbrief mei 2017 van Intergrow*)

- **Professioneel gebruik (producten met P/B nummer)**
  - De Brusselse overheid verbiedt volledig het gebruik van producten op basis van glyfosaat op hun grondgebied sinds november 2016
  - Zowel in Vlaanderen als in Wallonië is professioneel gebruik van producten op basis van glyfosaat toegestaan (met uitzondering op openbare terreinen sinds 1 januari 2015)
- **Particulier gebruik (producten met G/B nummer)**
  - In Wallonië mogen er sinds maart 2017 geen producten op basis van glyfosaat door particulieren gebruikt worden.
  - Vlaanderen oppert om ook in hun gebied het gebruik van producten op basis van glyfosaat door particulieren te verbieden, wat sommigen er meteen toe aanzette om te hamsteren.
  - Voorlopig mag glyfosaat in België nog verkocht worden. Minister van Landbouw Mr. Borsus kijkt uit om ook hier in de nabije toekomst de verkoop in te perken voor particulieren.

Een goed alternatief

Intergrow, waar wij ook een deel van onze jaarlijkse gezamenlijke bestelling plaatsen, schuift een product van EcoStyle, Ultima PRO, naar voor als een goed alternatief voor het effectief bestrijden van onkruid, mos en algen in siertuinen, op opritten, terrassen en bedrijfsterreinen.

Productspecificatie

De werkzame stof pelargonzuur beschadigt de membranen van de plantencellen waardoor de inhoud naar buiten lekt en de plant uitdroogt. Maléinehydrazide is een kiemremmer en stopt hergroei. Het product bestrijdt dus blad en wortel. Te gebruiken op gewassen van maximaal 15 centimeter hoog, wat wel een beperking inhoudt t.o.v. producten op basis van glyfosaat.

Voor u getest

Zelf heb ik Ultima al een paar keer toegepast voor het verdelgen van gras en allerlei onkruid op de oprit. Het ging hier wel om het product 'Ultima tegen mos en onkruid' maar met dezelfde actieve stoffen. Het product wordt in kleinere verpakkingen aangeboden, Ultima Pro zou enkel in bussen van 10l te verkrijgen zijn. Binnen de 2 à 3 uur zie je het (bruin en dor) resultaat. Maar herhalen in de loop van het jaar is wel nodig.

Zoals een veehandelaar me ooit zei: 'Waar er gras gestaan heeft, komt er gras weer'. En dat geldt helaas ook voor onkruid. Een beetje raar misschien om dit hier zo te zeggen, maar het klopt wel.

Perenpokziekte

De perenpokziekte (*Epitrimerus pyri*) wordt veroorzaakt door de perenbladgalmijt (*Phytoptus pyri*). Vooral de rassen Doyenné du Comice en Beurré Hardy zijn gevoelig, maar ook bij Conference komt aantasting voor.

De perenpokziekte dankt zijn naam aan het verschijnen van pokken (gallen) op bladeren, vruchtstelen en vruchtbeginsels. Op het blad zien deze gallen er uit als groene, gele en later meer rode bulten (zie foto). In de zomer verkleuren de pokken op de bladeren zwart en trekt het bladgroen weg. Bij ernstige aantasting worden de bladeren geel en vallen ze af. Aantasting van de vruchtbeginsels wordt later in het jaar zichtbaar als verruwde plekken op de vrucht (zie foto).

De mijten (mini-spinnetjes) overwinteren tussen de schubben van perenblad- en bloesemknoppen. Als de knoppen beginnen te zwellen in het voorjaar, kruipen ze dieper de knop in en leggen hun eieren tussen de bladeren en de bloemen. De jonge mijten die uit het ei komen, veroorzaken zuigschade aan de onderkant van de ontvouwende bladeren, die als pokken zichtbaar wordt. Als de gallen groot genoeg zijn, kruipt de galmijt erin weg. Vermeeerding vindt gedurende de hele zomer plaats in de gallen en telkens ontstaan weer nieuwe generaties

mijten die gallen veroorzaken, later in het jaar ook in de jonge scheuten. In het najaar kruipen de mijten weg in de knoppen.

Bestrijding van de perengalmijt moet in het vroege voorjaar gebeuren. Op het moment dat de knoppen open staan, komen de jonge galmijten te voorschijn en zijn ze het meest kwetsbaar. Bij een kleine aantasting is het voldoende de aangetaste bladeren en scheuten te verzamelen en naar de GFT te verwijzen (of te verbranden). Om verdere en zware aantastingen te voorkomen kan u de aangetaste takken behandelen met spuitzwavel. Indien nodig de bespuiting herhalen vlak voor de bloei.

Bron: <https://wiki.groenkennisnet.nl/display/BEEL/Perengalmijt+-+perenpokmijt>

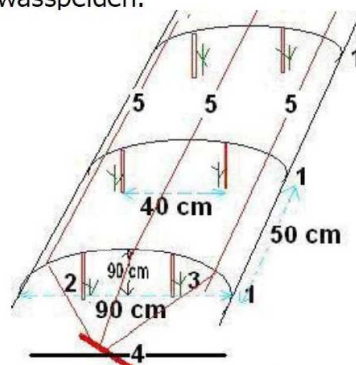
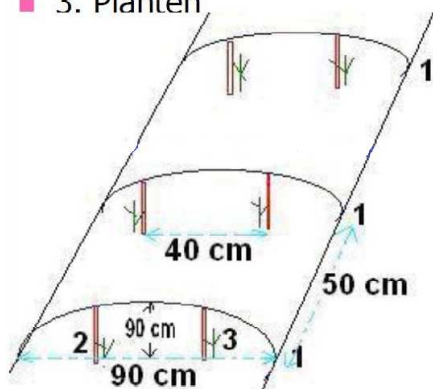
Tomaten onder plastieltunnel

Dit jaar ga ik het (nog eens) wagen om tomaten in volle grond te kweken. Om ze te beschermen tegen koude en regen, ga ik ze wel een kapje opzetten, zoals de meester (Guy De Kinder) het ons leert. Op de foto hiernaast zie je het eindresultaat, op de tekening hieronder een voorbeeld van een plastieltunnel van ca 90 cm hoogte en breedte. De tunnel opzij altijd voldoende open laten. Bron: <http://fruitabc.blogspot.com> (Guy De Kinder)

Beschermde teelt in plastieltunnel

- 1. Electriciteitsbuizen van ongeveer 3 m lang
- 2. Verticale steunstokken
- 3. Planten
- 4. Schuine paal (Voor- en achteraan)
- 5. Touw vastgemaakt aan de plasticbuizen
- 6. Plasticfolie over de buizen. Vastgemaakt met plasticen wasspelden.

HEDENDAAGSE NATUURLIJKE TUINEN

WATERMOLENSTRAAT 17,
9572 SINT-MARTENS-LIERDE (LIERDE)
054/42.35.27 0499/42.26.51

ANNMUYLDERMANS@SCARLET.BE

WWW.TUINARCHITECT-ANN-MUYLDERMANS.BE

Natuurpunt organiseert ...

Natuurpunt (afdeling Geraardsbergen) organiseert een paddenstoelencursus voor beginners. Als paddenstoelen je intrigeren, dan is dit een buitenkans.

Een beetje meer uitleg:

Het hoogtepunt van de kleuren- en vormenrijke zwammenperiode is de herfst en dan kan je vele soorten ontdekken. De Dendervallei heeft heel wat gemengde bossen en plekjes met voedselrijk of schraal grasland. Elke paddenstoel die daar groeit, heeft zo zijn voorkeur voor een bepaalde biotoop. Maar uitvissen welke soort je voor jou hebt is niet altijd gemakkelijk. Misschien wil je ook wel weten of de soort die je vond eetbaar is?

Met de cursus 'Paddenstoelen voor beginners' leer je de soorten determineren. In twee lesavonden en twee excursies leert mycoloog Hans Vermeulen je op een aangename en aanschouwelijke manier hoe je een paddenstoel kunt herkennen en op naam brengen.

- Als je deze cursus wenst te volgen, schrijf je dan snel in want het aantal inschrijvingen is beperkt. Raadpleeg onze site: <http://natuurpunt-boven-dender.be/kalender.html> of stuur een mailtje naar willem.boonen@skynet.be
- Inschrijven doe je op de site: <https://www.natuurpunt.be/agenda/cursus-paddenstoelen-voor-beginners-geraardsbergen-20630>
- Uw inschrijving is pas definitief na het storten van 25 euro (lid Natuurpunt) of 35 euro (niet-lid) op rekening BE92 4431 6588 1123 van Natuurpunt Boven-Dender met vermelding 'cursus paddenstoelen'.

Praktisch:

- De lesavonden gaan door in het NMEC de Helix, Hoogvorst 2, in Grimminge:
  - Eerste les op donderdagavond 19 oktober van 19h30 tot 22h30
  - Tweede les op donderdagavond 26 oktober van 19h30 tot 22h30.
- Eerste excursie in het Raspaillebos op zaterdag 28 oktober van 09h tot 12h; het startpunt zal tijdens de cursus meegedeeld worden.
- Tweede wandeling in het Boelarebos op zaterdag 25 november van 09h tot 12h; het startpunt zal tijdens de cursus meegedeeld worden.

Op de foto: de **Echte honingzwam** (*Armillaria mellea*), een parasiet die zwakke bomen infecteert en ziek maakt. Als de boom dood is leeft de paddenstoel verder als saprofiet. Het mycelium geeft een beetje licht en zou in WO1 gebruikt zijn als 'zwakke' lichtbron. Italianen maken er soep van

Een bijdrage van Willem Boonen

ALUMINIUM EN PVC RAMEN EN DEUREN - VERANDA'S

Edingseweg 110
9500 Moerbeke (Geraardsbergen)
Tel. & Fax 054 41 91 97
BTW BE 864.426.089

GSM 0496 76 58 16